

Storytelling on Labour Law

เรียบเรียง - อรรถพล มั่นสไพบูลย์

หยิก เมืองแมน/แทน พันทาง/จ้าง ตระกูล/พูน ไพริน/ถวิล จำเพาะ
ผาด มะนาว/พริ้ว สะแก/แตร ตะโพน/โพน บ้านสุบ/โกสุบ/ทองดี กระบุง

เรื่องที่ 18 : เกษียณอายุ

มีเรื่องเล่า เป็นเกร็ดความรู้ มากมายเกี่ยวกับการเกษียณอายุ

1. พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงานฯ ไม่ได้ให้ความหมายของคำว่า “เกษียณอายุ” ไว้ จึงต้องตีความความหมายจากพจนานุกรม และความเข้าใจทั่วไป พจนานุกรม ให้ความหมายของคำว่า เกษียณ ไว้ หมายความว่า สิ้นไป (ใช้เกี่ยวกับการกำหนดอายุ) ส่วนคำว่า “เกษียณอายุ” หมายถึง ครบกำหนด หรือสิ้นกำหนดเวลาทำงาน

2. กฎหมายไม่ได้กำหนดให้นายจ้างทุกรายต้องมีการประกาศหรือ กำหนดการเกษียณอายุ แต่อย่างไรก็ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดเรื่องการเกษียณอายุไว้ ในมาตรา 118/1 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2560 เป็นต้นมา

มาตรา 118/1 “การเกษียณอายุตามที่ลูกจ้างและนายจ้างตกลงกัน หรือตามที่นายจ้างกำหนด ให้ถือเป็นการเลิกจ้างตามมาตรา 118 วรรคสอง

ในกรณีที่มิได้มีการตกลงหรือกำหนดการเกษียณอายุไว้ หรือมีการ ตกลงหรือกำหนดการเกษียณอายุไว้เกินกว่าหกสิบปี ให้ลูกจ้าง ที่มีอายุครบหกสิบปีขึ้นไปมีสิทธิแสดงเจตนาเกษียณอายุได้ โดยให้แสดงเจตนาต่อนายจ้างและให้มีผลเมื่อครบสามสิบวันนับแต่ วันแสดงเจตนา และให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างที่ เกษียณอายุนั้นตามมาตรา 118 วรรคหนึ่ง”

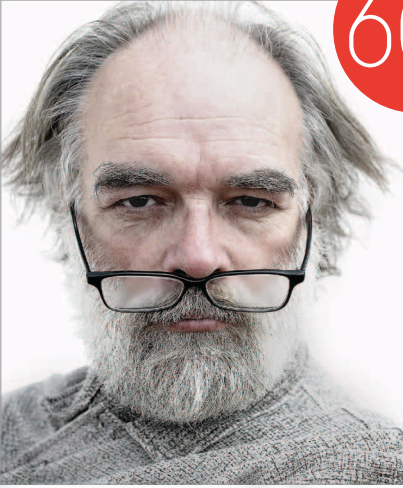
3. การนับอายุว่า “ครบ 60 ปี” นับอย่างไร

บริษัท A มีลูกจ้าง 6,000 คน ข้อบังคับกำหนด เกษียณอายุที่อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ลูกจ้าง จะพ้นสภาพในวันถัดจากวันที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ สมมติว่า ลูกจ้างเกิดวันที่ 4 มกราคม 2505 ลูกจ้างรายนี้จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 3 มกราคม 2565

วันที่ 3 มกราคม จึงเป็นลูกจ้างวันสุดท้าย การนับอายุของบุคคล ต้องนับวันเกิดเป็น วันที่หนึ่ง ไม่ใช่ นับวันรุ่งขึ้น ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 16

(มาตรา 16 “การนับอายุของบุคคล ให้เริ่มนับ แต่วันเกิด.....”)

60+

ในกรณีที่มิได้มีการตกลงหรือกำหนดการเกษียณอายุไว้ หรือมีการตกลงหรือกำหนดการเกษียณอายุไว้เกินกว่าหกสิบปี ให้ลูกจ้างที่มีอายุครบหกสิบปีขึ้นไปมีสิทธิแสดงเจตนาเกษียณอายุได้

4. หากนับอายุไม่ถูกว่าครบเกษียณวันใด ??? มีคดีที่น่าสนใจครับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1245/2559 โจทก์ทำงานเป็นลูกจ้างของจำเลยซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ตำแหน่งสุดท้ายของโจทก์เป็นนิติกร 9 ประเด็นแห่งคดี คือ จำเลยนับปีงบประมาณที่ให้ถือเป็นปีที่กำหนดให้พนักงานเกษียณอายุที่อายุ 60 ปี สิ้นสุดสภาพการเป็นพนักงาน (นับรอบปี 1 ตุลาคม ถึง วันที่ 30 กันยายน) โจทก์เกิดวันที่ 1 ตุลาคม 2493 โจทก์เห็นว่า ต้องเกษียณอายุในวันที่ 30 กันยายน 2554 (เพราะเกิดวันถัดมาของวันที่ครบรอบสิ้นปี) แต่จำเลยมีประกาศให้โจทก์เกษียณในวันที่ 30 กันยายน 2553 ทำให้โจทก์ต้องเกษียณอายุออกจากงานเร็วไป 1 ปี เป็นการเลิกจ้างไม่เป็นธรรม ฟ้องเรียกเงินหลายประเภท

ศาลแรงงานกลาง เห็นว่าการนับอายุบุคคลต้องนับตั้งแต่วันเกิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 16 โจทก์อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 30 กันยายน 2553 ซึ่งถือเป็นวันสุดท้ายของการทำงานอายุครบ 60 ปีตามข้อบังคับของจำเลยที่กำหนดไว้ว่า “พนักงานหรือลูกจ้างคนใดมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ให้เป็นอันออกจากงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณซึ่งเป็นปีที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์.....” จำเลยให้โจทก์ออกจากงานด้วยเหตุนี้ในวันที่ 30 กันยายน 2553 จึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา **ศาลฎีกาพิพากษายืนตามศาลแรงงานกลาง**

5. นายจ้างจะกำหนดข้อบังคับหรือประกาศให้ลูกจ้างเกษียณอายุสิ้นสุดสภาพการจ้างในวันใดก็ได้ เช่น ให้ครบกำหนดเกษียณอายุในวันเกิดที่มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ หรือ 60 ปีบริบูรณ์, ให้ครบกำหนดเกษียณอายุในวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ หรือ 60 ปีบริบูรณ์ หรือให้ครบกำหนดเกษียณอายุในวันสิ้นปี แล้วแต่นายจ้างกำหนด

6. กรณีที่นายจ้างรายใด กำหนดเกษียณอายุ 60 ปี ในวันสิ้นปี (31 ธันวาคม) ตามมาตรา 118/1 ให้สิทธิลูกจ้างที่มีอายุครบ 60 ปีขึ้นไป มีสิทธิแสดงเจตนาเกษียณอายุได้ ไม่ต้องเป็นลูกจ้างจนถึงวันสิ้นปี เช่น ลูกจ้างเกิดวันที่ 4 มกราคม หากทำงานมาจนอายุตัวครบ 60 ปี (ในวันที่ 3 มกราคม ใน 60 ปีต่อมา) ไม่อยากกรอเกษียณอายุตามข้อบังคับของบริษัท วันสิ้นปีลูกจ้างมีสิทธิแสดงเจตนาบอกนายจ้างว่าขอเกษียณได้ การแสดงเจตนาี้ กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมจากนายจ้าง ดังนั้นเมื่อลูกจ้างแสดงเจตนาเกษียณต่อ นายจ้างเมื่อใด ลูกจ้างรอครบ 30 วัน นับแต่วันแสดงเจตนา ออกจากงานได้ ได้ค่าชดเชยตามอายุงาน

สิทธิลูกจ้างที่มีอายุครบ 60 ปีขึ้นไป มีสิทธิแสดงเจตนาเกษียณอายุได้ ไม่ต้องเป็นลูกจ้างจนถึงวันสิ้นปี

7. เรื่อง ภาษี เกี่ยวกับค่าชดเชย

1) เงินค่าชดเชยที่ลูกจ้างได้รับจากการถูกนายจ้างเลิกจ้าง ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่เกิน 300,000 บาท ตามหลักเกณฑ์ของประมวลรัษฎากร (ลูกจ้างได้เงินจากนายจ้างไปเต็ม ๆ ไม่ต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย)

2) เงินค่าชดเชยที่ลูกจ้างได้รับจากการเกษียณอายุตามกำหนดตามที่นายจ้างกำหนดไว้ในข้อบังคับหรือประกาศ เช่น เกษียณอายุที่อายุครบ 55 ปี 60 ปี ไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลูกจ้างที่ได้รับค่าชดเชยจากการเกษียณอายุ ต้องนำเงินค่าชดเชยนี้ มารวมคำนวณภาษี (เวลานายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้ลูกจ้างที่เกษียณอายุ นายจ้างจะหักภาษี ณ ที่จ่าย)

ในการวิ่งมาราธอน ทุกคนที่ถึงเส้นชัย
จะได้รับการปฏิบัติอย่างผู้ชนะเช่นกัน

อรรถพล มนัสไพบุลย์

สำนักกฎหมาย บริษัท กรุงเทพนิธิการ จำกัด